

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Decizie tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

DECIZIE

Cererea nr. 10661/08
KOMMERSANT MOLDOVY
versus Republica Moldova

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Doua), întrunită
la 19 Martie 2019 într-un Comitet compus din:
Ivana Jelić, *Președinte*,
Valeriu Grițco,
Darian Pavli, *judcători*,
și Hasan Bakırcı, *Grefier adjunct al secției*,
Examinând cererea menționată mai sus, depusă la 13 Mai 2006,
Având în vedere observațiile prezentate de guvernul respondent și cele
prezentate de reclamant,
Deliberând, decide următoarele:

ÎN FAPT

1. Reclamantul, Kommersant Moldovy, a fost un ziar înregistrat în Republica Moldova. El a fost reprezentat în fața Curții de către domnul V.Nagacevschi, avocat în or. Chișinău.

2. Guvernul Republicii Moldova (“ Guvernul”) a fost reprezentat de către agentul său, domnul L.Apostol.

A. Circumstanțele cauzei

3. Circumstanțele cauzei, după cum au fost prezentate de către părți, pot fi rezumate în felul următor.

4. Prin decizia definitivă emisă de Curtea Supremă de Justiție la 29 Mai 2002 s-a constatat că ziarul reclamant a încălcat integritatea teritorială și securitatea națională a Moldovei și i-a fost suspendată activitatea.

5. La 9 Ianuarie 2007 Curtea a emis hotărârea cu privire la cererea depusă de către ziarul reclamant. Curtea a sesizat încălcarea Articolului 10 al Convenției și a acordat ziarului reclamant compensații pentru daunele care i-au fost cauzate (a se vedea pentru mai multe detalii Kommersant Moldovy v. Moldova, no. 41827/02, 9 Ianuarie 2007). Hotărârea a devenit definitivă la 9 Aprilie 2007(hotărârea finală).

6. La 29 Mai 2007 ziarul reclamant a înaintat în fața Curții Supreme de Justiție o cerere pentru revizuirea procedurilor care sau încheiat cu hotărârea judecătorească din 2 Mai 2002. Cererea a fost înaintată în baza Articolului 449 (h) din Codul de Procedură Civilă și se referea ca temei de redeschidere la hotărârea Curții din 9 Ianuarie 2007.

7. Conform ziarului reclamant, părțile nu au ridicat problema depunerii cu întârziere a cererii de reexaminare a procedurilor și nu a fost discutat în timpul ședinței de audiere a pledoariilor.

8. La 4 Octombrie 2007 Curtea Supremă de Justiție a respins cererea ziarului reclamant întrucât a fost depusă la depășirea termenului limită de 3 luni stabilit în Articolul 450(g) (a se vedea paragraful 9 de mai jos).

B. Dreptul și practica internă pertinentă

9. Prevederile relevante ale Codului de Procedură Civilă prevăd următoarele:

Articolul 449. Temeiurile declarării revizuirii

Revizuirea se declară în cazul în care:

h) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.

Articolul 450. Termenele de depunere a cererii de revizuire și calculul acestora

Cererea de revizuire se depune:

...

g) în termen de 3 luni de la pronunțarea hotărârii sau deciziei Curții Europene a Drepturilor Omului – în cazul prevăzut la art. 449 lit. h).

Articolul 452. Examinarea cererii de revizuire

«(1) Instanța examinează cererea de revizuire în ședință publică în conformitate cu normele de examinare a cererii de chemare în judecată.

(2) Dezbaterile sînt limitate la admisibilitatea revizuirii și la faptele pe care se întemeiază.

... »

Articolul 453. Împuternicirile și actele de dispoziție ale instanței de revizuire

(1) După ce examinează cererea de revizuire, instanța emite unul din următoarele acte de dispoziție:

a) încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă;

b) încheierea de admitere a cererii de revizuire și de casare a hotărârii sau deciziei supuse revizuirii.

(3) Încheierea de respingere a cererii de revizuire poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară, cu excepția cazurilor în care cererea de revizuire este examinată de Curtea Supremă de Justiție.

...

(6) În cazul în care o hotărâre examinată anterior în apel și în recurs a fost supusă revizuirii, cauza se trimite, după admiterea cererii de revizuire, la rejudecare sau în prima instanță dacă este necesar.

(7) În urma judecării cauzei după admiterea cererii de revizuire, instanța adoptă o hotărâre, care poate fi supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărârea revizuită.

10. Ziarul reclamant a prezentat o copie a hotărârii adoptate de Curtea Supremă de Justiție la 29 Noiembrie 2006, în care a fost acceptată o cerere de redeschidere a procedurii ca urmare a constatării unei violări a Convenției Drepturilor stabilite de către curte (cazul respectiv era Partidul Democrat Creștin al Poporului v. Moldova nr.

28793/02, ECHR 2006 II). Unul din argumentele pârâtului era că reclamantul a depus cererea la mai mult de la trei luni de la adoptarea hotărârii de către Curte și prin urmare în afara termenului limită de trei luni stabilit în Articolul 450(g) din Codul de Procedură Civilă. Reclamantul în această cauză au susținut că cererea lor a fost făcută în decurs de trei luni de la data din care Hotărârea Curții a devenit definitivă. Curtea Supremă de Justiție a constatat că :

“... hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului a devenit definitivă la 15 Mai 2006. Prin urmare, [Partidul Democrat Creștin al Poporului] a depus cererea sa în termenul limită.”

11. Potrivit ziarului reclamant, nici o cerere de redeschidere a procedurii în urma constatării unei încălcări de către Curte nu a fost acceptată de Curtea Supremă de Justiție înainte de intrarea în vigoare a hotărârii instanței relevante, întrucât instanța respectivă așteaptă dacă hotărârea Curții a devenit definitivă.

PLÂNGERI

12. În baza Articolului 10 al Convenției ziarul reclamant s-a plâns de neîndeplinirea Curții Supreme de Justiție de a reexaminării procedurilor în urma constatării unei încălcări a Curții.

13. De asemenea s-a reclamat încălcarea Articolului 6 § 1 a Convenției privind refuzul instanței naționale de judecată de a examina cererea pentru redeschiderea procedurii calificate ca fiind târzii.

14. În cele din urmă s-a plâns, în temeiul Articolului 46, de nerespectarea îndeplinirii hotărârii Curții la 9 Ianuarie 2007.

ÎN DREPT

15. Ziarul reclamant s-a plâns că instanța națională a refuzat revizuirea deciziilor ordonând închiderea lor, în ciuda constatării Curții că acestea au încălcat drepturile la libertate de exprimare a ziarului reclamant garantat de Articolul 10 din Convenției. El a făcut trimitere la Articolul 10 și 6 § 1 din Convenției. Aceste articole prevăd următoarele :

ARTICOLUL 10

Libertatea de exprimare

1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

ARTICOLUL 6

Dreptul la un proces echitabil

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil...”

ARTICOLUL 46

Forța obligatorie și executarea hotărârilor

1. „Înaltele Părți Contractante se angajează să se conformeze hotărârilor definitive ale Curții în litigiile în care ele sunt părți.

2. Hotărârea definitivă a Curții este transmisă Comitetului de Miniștri care supraveghează executarea ei.

3. În cazul în care Comitetul de Miniștri consideră că interpretarea unei hotărâri definitive cauzează dificultăți de supraveghere a executării hotărârii, el poate sesiza Curtea să se pronunțe asupra acestei probleme de interpretare. Decizia de a sesiza Curtea este luată prin vot cu o majoritate de două treimi a reprezentanților cu drept de a participa la lucrările Comitetului de Miniștri.

4. În cazul în care Comitetul de Miniștri consideră că o Înalta Parte Contractantă refuză să se conformeze unei hotărâri definitive într-o cauză în care aceasta este parte, și după ce va fi pus în întârziere Înalta Parte Contractantă printr-o decizie luată prin vot cu o majoritate de două treimi a reprezentanților cu drept de a participa la lucrările Comitetului de Miniștri, el poate sesiza Curtea asupra problemei respectării de Înalta Parte Contractantă respectivă a obligațiilor ei ce decurg din paragraful 1.

5. În cazul în care Curtea constată o încălcare a dispozițiilor paragrafului 1, ea retrimite cauza Comitetului de Miniștri pentru ca acesta să examineze măsurile ce se impun. În cazul în care Curtea constată că nu a avut loc încălcare a dispozițiilor paragrafului 1, ea retrimite cauza Comitetului de Miniștri, care decide să înceteze supravegherea executării.”

A. Alegațiile părților

1. Guvernul

16. Guvernul a constatat că cauza nu ține de competența Curții deoarece *ratione materiae* nu a avut loc nici o încălcare a Articolului 10 cu privire la dreptul ziarului reclamant. Simplul fapt că ziarul reclamant nu a reușit să respecte termenii limită nu constituie o încălcare a Convenției.

17. Hotărârea inițială nu a precizat că, pentru executarea acestora, a fost necesară revizuirea procedurii interne. Mult mai mult s-a menționat că ziarul reclamant și-a continuat activitatea sub un alt nume. Astfel, dacă Curtea Supremă de Justiție ar fi anulat hotărârea națională adoptată anterior, acest lucru ar avea doar un caracter declarativ, deoarece situația nu s-ar fi schimbat substanțial.

2. Ziarul reclamant

18. Ziarul reclamant a susținut că incapacitatea de a anula hotărârile adoptate anterior înseamnă că acestea continuă să fie în vigoare și continuă să-i încalce drepturile în temeiul Articolului 10. Acesta a susținut că reclamația sa, se referea la fapte noi care nu au fost examinate în hotărârea inițială a Curții la 9 Ianuarie 2007: se referea la o perioadă diferită de timp și la o hotărâre adoptată după adoptarea hotărârii finale (4 Octombrie 2007, a se vedea paragraful 8 de mai jos). Mai mult conținutul plângerii era de asemenea diferit.

19. Ziarul reclamant a luat în considerare că prin respingerea cererii acestuia, Curtea Supremă de Justiție a depășit argumentele părților întrucât nici unul din participanți nu solicitat declararea cererii ca fiind târzie. Mai mult decât atât, nu a solicitat poziția părților cu privire la această problemă și nu a ascultat argumentele lor în acest sens. Prin urmare, principiul egalității a fost încălcat în aceste noi proceduri.

20. Statul a constatat că încalcă Convenția pentru a alege modul de aplicare a măsurilor necesare pentru remedierea drepturilor victimei. Legiuitorul moldovean a pus la dispoziția victimei dreptul de a solicita redeschiderea procedurilor ori de câte ori Curtea a constatat o încălcare a Convenției (a se vedea punctul 9 de mai sus). Cu toate acestea, Curtea Supremă de Justiție a refuzat să accepte cererea de întârziere, în ciuda propriei jurisprudențe anterioare, în care a respins în mod expres un argument similar.

B. Evaluarea Curții

21. Curtea se referă la jurisprudența sa privind executarea hotărârilor Curții și competența Curții de a examina o nouă problemă nedeterminată prin hotărârea precedentă (a se vedea, de exemplu, *Bochan versus Ucrainei* (nr.2) [GC], 22251/08, §§ 33 și 34, CEDO 2015, *Egmez versus a Ciprului* ((dec.), nr. 12214/07, §§ 48-56, 18

septembrie 2012 și Kudeshkina versus Rusia (dec.) , 28727/11, §§ 52-68, 17 februarie 2015).

a) Plângerea în baza Articolului 10 și 46 din Convenție

22. Curtea consideră că plângerea ziarului reclamant în temeiul Articolului 10 reflectă, în esență, ceea ce a fost făcut în temeiul Articolului 46. Aceasta vizează o presupusă neîndeplinire a hotărârii Curții din 9 Ianuarie 2007 în cauza anterioară, întrucât nu a fost adoptată nicio hotărâre nouă în care instanțele naționale să examineze oricare problemă referitoare la libertatea de exprimare. Neîndeplinirea hotărârilor curții naționale adoptate anterior ar putea fi considerată împiedicarea *restitutio in integrum* (restabilirii situației anterioare) în urma constatării de către Curte a unei încălcări a Articolului 10 din Convenției întrucât ziarul reclamant nu mai poate publica sub o altă denumire. Totuși, plângerile privind neexecutarea hotărârii Curții sau remedierea unei încălcări deja constatate de către Curte nu țin *ratione materiae* de competența Curții (a se vedea *Lyons și Alții versus Regatul Unit* (dec.), nr. 15227/03, ECHR 2003-IX și *Bochan* (2), citat mai sus, § 35) și sunt mai degrabă supuse supravegherii executării de către Comitetul de Miniștri în temeiul Articolului 46 din Convenției.

23. Curtea are competența de a examina plângerile referitoare la situațiile în care autoritățile naționale au realizat o nouă examinare națională a cauzei prin punerea în aplicare a uneia dintre hotărârile Curții, fie prin revizuirea procedurilor fie prin inițierea unui nou set de proceduri naționale (a se vedea *Bochan* (2) citată mai sus cu referințe ulterioare). Totuși, în cauza dată, atunci când ziarul reclamant a depus cererea sa privind revizuirea procedurilor , acesta nu a încercat să-și exercite libertatea de exprimare, ci mai degrabă să înlăture consecințele încălcării constatate anterior (a se vedea de exemplu, *Costică Moldovan și Alții versus România* (dec.), no. 8229/04 și alte cereri, 15 February 2011 și *Kudeshkina*, citaate mai sus, § 86). Situația ar fi fost diferită dacă Curtea Supremă de Justiție ar fi acceptat cererea de revizuirea și examinare a fondului cauzei împotriva ziarului reclamant sau dacă ar fi solicitat o reînregistrare sub vechiul său nume și ar fi refuzat în temeiul existenței unei hotărâri la 29 Mai 2002 (a se vedea paragraful 4 de mai sus) sau bazându-se pe motive noi.

24. În consecință, plângerile ziarului reclamant, în măsura în care acestea se preocupau de nerespectarea încălcării inițiale a Articolului 10 și 46 din Convenției, astfel cum au fost constatate în hotărârea Curții din 9 ianuarie 2007, trebuie să fie declarate incompatibile în *ratione materiae* cu Convenția în temeiul Articolului 35 §§ 3 (a) și 4.

b) Plângerea în baza Articolului 6 și 1 din Convenție

25. În temeiul Articolului 6 § 1 al Convenției, ziarul reclamant sa plâns că modul în care Curtea Supremă de Justiție a examinat cerea de reexaminare a hotărârii finale adoptată anterior încălcase principiul egalității armelor și s-a îndepărtat de jurisprudența Instanței anterioare în privința interpretării termenului limită pentru depunerea cererii de reexaminare.

26. Această nouă plângere se referă la modul în care sa ajuns la decizia din 4 Octombrie 2007 în cadrul procedurii referitoare la cererea de reexaminare a ziarului reclamant, nu și în privința rezultatului său ca atare sau a eficienței executării hotărârii Curții de către instanțele naționale. Deși cererea ziarului reclamant de a fi reexaminată deciziile naționale adoptate anterior a fost fără îndoială legată de executarea hotărârii Curții din 9 ianuarie 2007, plângerile sale cu privire la caracterul abuziv al

procedurilor judiciare ulterioare se referă atât la o situație distinctă de cea examinată în această hotărâre, conține informații noi relevante referitoare la aspecte nedeterminate de această hotărâre.

27. Ca consecință, în cauza de față “ noua problemă “ pe care curtea este competentă să o examineze, fără uzurparea prerogativelor statului pârît și ale Comitetului de Miniștri în temeiul Articolului 46 din Convenției prevede inechitatea procedurilor în cererea ziarului reclamant, spre deosebire de rezultatul ca atare și de impactul acestora asupra executării corecte a hotărârii Curții din 9 Ianuarie 2007 (a se vedea *Bochan* (2), citat mai sus, § 38).

28. Totuși înaintea examinării meritelor acestei noi plângeri, Curtea trebuie să verifice dacă este competentă în *ratione materiae* să examineze această nouă plângere, de această dată nu din punct de vedere a aplicabilității Articolului 46 din Convenției dar din punct de vedere a aplicabilității Articolului 6 § 1 pentru tipul de procedură în cauză.

29. În această privință, Curtea a subliniat că, conform jurisprudenței îndelungate și stabilite, Convenția nu garantează dreptul de redeschidere a cauzei terminate. Recursurile extraordinare care urmăresc redeschiderea procedurilor judiciare rezilate nu presupun în mod normal determinarea “drepturilor și obligațiilor civile” sau „a oricărei acuzație penale” și prin urmare Articolul 6 este considerat inaplicabil pentru ei. Acest lucru se datorează faptului că, în măsura în care problema este reglementată de principiul *res iudicata* a hotărârii definitive în cadrul procedurilor naționale, nu se poate susține, în principiu, că cererea sau recurs ulterior vizează reexaminarea acestei hotărâri care cauzează apariția unei creanțe în ceea ce privește existența unui drept recunoscut în temeiul dreptului național sau că rezultatul procedurii în care se decide dacă să se reexamineze aceeași cauză, este sau nu decisivă pentru „determinarea drepturilor sau obligațiilor civile sau a oricărei acuzații penale” (a se vedea *Bochan* (2), citat mai sus, § 44). Această abordare a fost urmată de asemenea în cauze în care a fost solicitată reexaminarea procedurilor judiciare naționale încheiate pe motivul constatării de către Curte a unei încălcări a Convenției (a se vedea, de exemplu, *Fischer versus Austria* (dec.), nr. 27569/02, ECHR 2003 VI și *Bochan* (2), citat mai sus, § 45). Ca excepție, curtea a acceptat că Articolul 6 § 1 a fost aplicat procedurilor de reexaminare în cazul în care legea le-a tratat ca pe o prelungire a procedurii inițiale și unde analiza instanțelor naționale sa extins la fondul cauzei. (a se vedea *Bochan* (2), citat mai sus §§ 51-56).

30. Revenind la circumstanțele prezentei cauze, se remarcă că legislația Republicii Moldova prevedea dreptul de a solicita reexaminarea hotărârii definitive a curții ce urmate a constatării Curții a unei încălcări a dreptului prevăzut de Convenție. În timp ce procedurile în așa o cauză vor fi urmate normele de examinare a oricărei acțiuni a curții, subiectul lor a fost limitat în special la admisibilitatea cererii de reexaminare (a se vedea Articolul 452(2) a Codului de Procedură Civilă invocat în aliniatul 9 de mai sus). Aceasta a fost de asemenea reflectat în înputernicirile curții care a examinat cererile de reexaminare în temeiul Articolului 453 (1) CCP, care au fost limitate fie la respingerea unei astfel de cereri, fie la acceptarea acesteia și casarea hotărârii relevante. Doar după acceptarea unei cereri de reexaminare curtea ar trebui să trimită cauza spre reexaminare curții competente (a se vedea paragraful 9 citat mai sus). Prin urmare, spre deosebire de *Bochan* (2) citat mai sus (§§ 51-56), legislația Republicii Moldova nu a tratat procedura de reexaminare ca fiind un model de recurs sau o prelungire a procedurilor inițiale, dar și-a limitat în special obiectivul, la verificarea temeiurilor de reexaminare a cauzei și la adoptarea unei decizii separate care să accepte sau să respingă o cerere de revizuire.

31. În *Bochan* (2), Curtea de asemenea, a examinat scopul și natura “examinării” care în fapt a fost realizată de Curtea Supremă a Ucrainei privind această cauză

particulară și a constatat că aceasta a revizuit materialele cauzei și decizia curții din cadrul procedurii inițiale curții ținând seama de noile propuneri ale reclamantului bazate în special pe hotărârea Curții. În schimb, în cauza actuală, Curtea Supremă de Justiție nu a examinat nici o altă chestiune decât respectarea cererii de reexaminare a ziarului reclamant în baza cerințelor legale referitoare la respectarea termenilor limită pentru depunerea unei astfel de cereri. Astfel nu se poate spune că Curtea Supremă de Justiție a revizuit meritele curții inițiale în măsura acțiunilor împotriva ziarului reclamant.

32. Prin urmare, în conformitate cu jurisprudența menționată în paragraful 29 de mai sus, propunerile ziarului reclamant în temeiul Articolului 6 § 1 din Convenției, referitoare la corectitudinea procedurilor în fața Curții Supreme de Justiție care au condus la adoptarea deciziei de la 4 Octombrie 2007, trebuie să fie declarate inadmisibile întrucât sunt incompatibile *ratione materie* cu prevederile Convenției în temeiul Articolului 35 §§ 3 (a) și 4.

Din aceste motive. Curtea, în unanimitate,

Declară cererea inadmisibilă

Redactată în engleză și comunicată în scris la 11 Aprilie 2019.

Hasan Bakırcı
Grefier

Ivana Jelić
Președinte